

Σημεία λόγου κ. Μιχάλη Στασινόπουλου (*)

Ημερίδα

***Προκλήσεις και ευκαιρίες για την ευρωπαϊκή και την ελληνική
οικονομία***

Η συμβολή της μεταποιητικής βιομηχανίας

Κοινή διοργάνωση:

Ελληνική Παραγωγή | IOBE | MIET

Τρίτη 4 Νοεμβρίου | 15:00 – 20:00

Αμφιθέατρο Εθνικής Πινακοθήκης

Εισαγωγή

Κυρίες και κύριοι,

Θα ήθελα καταρχήν να ευχαριστήσω τον Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας για την εξαιρετική εισαγωγική ομιλία του, τους Πρέσβεις μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τον ΟΟΣΑ για την πολύτιμη συμβολή τους στο να κατανοήσουμε καλύτερα τα όσα συμβαίνουν στο ευρωπαϊκό και διεθνές περιβάλλον και βεβαίως τους δυο πρώην υπουργούς, τον κ Τάσο Γιαννίτση που εισέφερε πολλά και με το τελευταίο βιβλίο του στην ανάδειξη της σημασίας της βιομηχανίας και τον κ Πάνο Τσακλόγλου, σταθερό και πολύτιμο σύμμαχο από τα πρώτα βήματα της Ελληνικής Παραγωγής, εδώ και μια δετία. Ευχαριστούμε βεβαίως και όλους τους έγκριτους ομιλητές που θα ακούσουμε στη συνέχεια, το IOBE και το Μορφωτικό Ίδρυμα της Εθνικής Τράπεζας για την συνδιοργάνωση αυτής της ημερίδας και βέβαια όλους εσάς για το ενδιαφέρον που δείχνετε με την παρουσία σας.

Η ημερίδα αυτή πραγματοποιείται χρονικά την ιδανική στιγμή για να θυμίσει και να τονίσει κρίσιμα στοιχεία και αλήθειες που μπορούν να διαμορφώσουν πολιτικές για να οδηγηθεί η χώρα μας προς μια καλύτερη θέση, οικονομικά, κοινωνικά αλλά και γεωπολιτικά.

Στον χώρο της παραγωγής αλλά και γενικότερα της οικονομίας γίνεται όλο και πιο σαφές ότι το νέο γεωπολιτικό περιβάλλον ξεδιπλώνει έναν κόσμο πολύ διαφορετικό από αυτόν που γνωρίζαμε. Κι αυτό δημιουργεί για την Ευρώπη πρωτόγνωρες και

μεγάλες προκλήσεις, που όπως πολύ εύστοχα επεσήμανε και η Έκθεση Draghi πριν από ένα χρόνο, υπερβαίνουν το ζήτημα της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας και παίρνουν διαστάσεις υπαρξιακής απειλής.

Μέσα σε αυτό το ρευστό περιβάλλον, μια βεβαιότητα που αναδεικνύεται πλέον ξεκάθαρα ως σταθερό σημείο αναφοράς είναι η σημασία της ανάπτυξης της τεχνολογίας και της βιομηχανικής ισχύος για την θωράκιση της οικονομίας, όπως και της κοινωνικής συνοχής. Η τεχνολογική υπεροχή και η ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας είναι στο επίκεντρο των νέων παγκόσμιων ανταγωνισμών.

Γιατί η ισχυρή βιομηχανία είναι για ξεκάθαρους λόγους, καθοριστικός παράγοντας οικονομικής σταθερότητας και βιωσιμότητας και προϋπόθεση για ενάρετους κύκλους ανάπτυξης, αύξησης των εξαγωγών και κοινωνικής ευημερίας.

Η Ελληνική οικονομία & Βιομηχανία

Όμως πού βρίσκεται η χώρα μας σε αυτό το νέο περιβάλλον μετά και από την εμπειρία πολλαπλών κρίσεων;

Σημαντικό επίτευγμα αποτελεί αναμφισβήτητα η δημοσιονομική σταθερότητα. Το ότι αφήσαμε πίσω μας τα δημοσιονομικά ελλείμματα, όπως επίσης και το γεγονός ότι το Δημόσιο Χρέος, αν και υψηλό, ακολουθεί πτωτική τροχιά και με σχετικά χαμηλό κόστος εξυπηρέτησης.

Εξίσου σημαντικό -και το σημαντικότερο ίσως από κοινωνικής άποψης- είναι ότι η ανεργία έχει επιστρέψει στα προ κρίσης επίπεδα και βρίσκεται κοντά σε ιστορικό χαμηλό.

Ωστόσο, αν δούμε τα πράγματα υπό το πρίσμα όσων αναφέραμε προηγουμένως, σε σχέση με τη σημασία και την προτεραιότητα που αποδίδεται διεθνώς στη βιομηχανία και τη βιομηχανική πολιτική, αναμφισβήτητα υστερούμε.

Το στοίχημα της διατηρήσιμης ανάπτυξης που περνάει μέσα από τη διεθνή ανταγωνιστικότητα της οικονομίας μας δεν έχει κερδηθεί, παρόλες τις δύσκολες εποχές που διανύσαμε και τα αρκετά χρόνια που έχουν περάσει, δυστυχώς χωρίς ουσιαστικές παρεμβάσεις στο παραγωγικό μοντέλο.

Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ παραμένει εξαιρετικά χαμηλό, καθώς είμαστε στις τελευταίες θέσεις της ΕΕ, παρά την πρόοδο των τελευταίων ετών. Την ίδια στιγμή χώρες όπως η Πορτογαλία και η Βουλγαρία, αυξάνουν σταθερά τη βιομηχανική παραγωγή τους, τις εξαγωγές, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ και την ευημερία τους.

Η συμμετοχή της μεταποίησης στο ΑΕΠ αυξήθηκε στο 9%, αλλά συνεχίζει να απέχει σημαντικά από τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο του 15% και στην ευρωπαϊκή κατάταξη είμαστε 4^{οι} από το τέλος, με πίσω μας μόνο την Κύπρο, τη Μάλτα και το Λουξεμβούργο.

Μόλις προ ημερών το IOBE στην Τριμηνιαία Έκθεσή του για την Ελληνική Οικονομία επεσήμανε κάτι πολύ σοβαρό, πως το 2023 η Ελλάδα βρέθηκε στην

τελευταία θέση μεταξύ των χωρών της ΕΕ όσον αφορά την παραγωγικότητα της εργασίας, και μάλιστα χωρίς τάση σύγκλισης προς τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Γνωρίζουμε όλοι πόσο καθοριστική είναι η παραγωγικότητα για την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, αλλά και για την προοπτική βελτίωσης των εισοδημάτων των εργαζομένων.

Στο σημείο αυτό να υπογραμμίσω για άλλη μια φορά πως η παραγωγικότητα της εργασίας ελάχιστη σχέση έχει με την αποδοτικότητα των εργαζομένων και την ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού.

Αποτελεί καθαρά αντανάκλαση του μίγματος οικονομικών δραστηριοτήτων που κυριαρχούν στην οικονομία μας, που είναι κατά βάση δραστηριότητες χαμηλής παραγωγικότητας, δηλαδή παράγουν χαμηλό οικονομικό αποτέλεσμα ανά εργαζόμενο. Μικρότερη βιομηχανία σημαίνει χαμηλότερη παραγωγικότητα και χαμηλότερα εισοδήματα, όσες προσπάθειες και αν κάνουν οι εργαζόμενοι στο σύνολό τους. Είναι γνωστό ότι στην Ελλάδα οι εργαζόμενοι δουλεύουν περισσότερες ώρες από ό,τι, πχ, στη Γερμανία και πολλές άλλες ευρωπαϊκές χώρες, αλλά το αποτέλεσμα στο ΑΕΠ δεν είναι αυτό που θα έπρεπε.

Η μεταποιητική βιομηχανία είναι η κατεξοχήν οικονομική δραστηριότητα υψηλής παραγωγικότητας. Δεν υπάρχει κανένα μυστικό ή κάτι περίεργο σε αυτό. Από την εποχή της 1^{ης} Βιομηχανικής Επανάστασης έως σήμερα, η Βιομηχανία, κινητοποιώντας μηχανικά μέσα και εξοπλισμό μεγάλης αξίας, πολλαπλασιάζει δραματικά το παραγόμενο οικονομικό αποτέλεσμα του κάθε εργαζόμενου. Οι βιομηχανικές επενδύσεις είναι στην ουσία πανίσχυρα εργαλεία παραγωγής που υπηρετούν την οικονομία και εν τέλει την κοινωνία.

Να αναφέρω εδώ ότι πχ στον κλάδο της επεξεργασίας των μετάλλων, έναν κλάδο εντάσεως κεφαλαίου, σε κάθε εργαζόμενο, συμπεριλαμβανομένων και των white collars αντιστοιχούν πωλήσεις που προσεγγίζουν το 1 εκ ευρώ σε μια δραστηριότητα που έχει και τους υψηλότερους πολλαπλασιαστές οικονομικής επίδρασης, άρα μιλάμε και για σημαντικά έσοδα για το κράτος.

Σύμφωνα με μελέτη του IOBE που παρουσιάσαμε πριν από 1,5 χρόνο, η παραγωγικότητα της εγχώριας μεταποίησης, είναι κατά 50% υψηλότερη του συνόλου του επιχειρηματικού τομέα της χώρας. Γίνεται εύκολα αντιληπτή η επίδραση στη συνολική παραγωγικότητα αν είχαμε διεύρυνση της συμμετοχής της μεταποίησης στο ΑΕΠ.

Ο ήδη καθοριστικός ρόλος της Μεταποίησης ως έναν πολύ βασικό πυλώνα της οικονομίας με τις πολύ μεγάλες πολλαπλασιαστικές επιδράσεις του, προκύπτει ξεκάθαρα, σύμφωνα και με τα ευρήματα των μελετών του IOBE, με τη συνολική συμβολή του περίπου στο 25% του ΑΕΠ, στο 30% της απασχόλησης και στο 20% των δημοσίων εσόδων, το 60 % εξαγωγών, το μεγαλύτερο κομμάτι της έρευνας, κοκ...

Κατευθύνσεις

Είναι ενθαρρυντικό ότι τόσο στο δημόσιο διάλογο όσο και στις επίσημες κυβερνητικές αναφορές, η αναγκαιότητα της αλλαγής προτύπου της οικονομίας κερδίζει έδαφος. Μετά τη συνειδητοποίηση αυτή, έρχεται η ώρα της δράσης.

Την ίδια στιγμή στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται και αναπτύσσονται μικρές και μεγάλες εταιρείες που καταφέρνουν να παράγουν και να εξάγουν προϊόντα διεθνώς, σε διάφορους κλάδους, και σε αρκετές περιπτώσεις προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας, δείχνοντας με σαφήνεια ότι η μαγιά υπάρχει, ότι ως χώρα μπορούμε και σαφώς αξίζει να ξαναστρέψουμε την οικονομία προς τη βιομηχανία.

Οι εξαγωγές αγαθών (εκτός πετρελαιοειδών) αυξήθηκαν θεαματικά κατά 2,5 φορές από το 2009 έως το 2025 και μάλιστα με ρυθμό σημαντικά μεγαλύτερο από την αύξηση των τουριστικών εισπράξεων. Αλλά συγκρινόμενοι όχι μόνο με το μέσο ευρωπαϊκό όρο αλλά με χώρες με παρόμοια χαρακτηριστικά, συνεχίζουμε να απέχουμε σημαντικά.

Αυτό όμως που επίσης παρατηρούμε είναι η υστέρηση σε νέες βιομηχανικές επενδύσεις, (υπάρχουν αντιθέτως κάποια κλεισίματα εργοστασίων). Αυτό δείχνει ότι δεν υπάρχει στη χώρα μας ένα ζωντανό βιομηχανικό οικοσύστημα που δημιουργεί σημαντικές νέες βιομηχανικές δραστηριότητες. Όλες σχεδόν οι βιομηχανικές επενδύσεις γίνονται από υπάρχουσες εταιρείες, και αυτό είναι σημαντικό, πρέπει να απασχολήσει την Πολιτεία και να καταστεί πιο ελκυστική η χώρα μας για νέες βιομηχανικές επενδύσεις.

Έχουμε πει πολλές φορές ότι η βιομηχανία δεν επιζητεί χάρες ή προνομιακή μεταχείριση. Αυτό που χρειάζεται για να ανθίσει είναι η δημιουργία συνθηκών ισότιμων και ανάλογων με αυτές που ισχύουν κατά κανόνα στις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Ένα επιχειρηματικό περιβάλλον με σταδιακή άρση εμποδίων που αποτελούν τροχοπέδη στην ανάπτυξη της εγχώριας βιομηχανίας και που κατά κανόνα δεν αντιμετωπίζουν οι ανταγωνιστές μας στην υπόλοιπη Ευρώπη.

Εκπροσωπώντας την Ελληνική Παραγωγή, 80 εταιρείες που αγωνίζονται σκληρά στις διεθνείς αγορές και αγωνιούν για τη χάραξη μιας ρεαλιστικής και αποτελεσματικής βιομηχανικής στρατηγικής. Θα αναφέρω κατ' αρχάς το πρόβλημα του υψηλού ενεργειακού κόστους. Είναι θέμα που απασχολεί όλη την ευρωπαϊκή βιομηχανία και οι περισσότερες χώρες το αντιμετωπίζουν κατά προτεραιότητα, φροντίζοντας οι αγορές ενέργειας να λειτουργούν προς όφελος της παραγωγής. Πρέπει να βρεθεί και στη χώρα μας μια λύση σε αυτό το πρόβλημα και είναι σημαντικό το γεγονός ότι σε όρους τόσο δημοσιονομικούς όσο και μεγεθών των ενεργειακών αγορών το κόστος για να είμαστε ανταγωνιστικοί στην ενέργεια είναι πραγματικά εντυπωσιακά χαμηλό.

Ένα άλλο σημαντικό και πάγιο αίτημα μας είναι η επαναφορά των επιταχυνόμενων αποσβέσεων, όπως ίσχυε στην Ελλάδα μέχρι το 2012 και όπως ισχύει σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ. Δεν μιλάμε για υπεραποσβέσεις. Οι επιταχυνόμενες αποσβέσεις

είναι ένα μέτρο που στηρίζει την κατάλληλη περίοδο τις επενδύσεις που προσφέρουν στην οικονομία, μεταθέτοντας τη φορολογία τους. Και θα έλεγα ότι είναι αδικαιολόγητη η μη επαναφορά τους τόσα χρόνια, όταν μάλιστα η χώρα εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σημαντικό επενδυτικό κενό.

Υπάρχουν και άλλα σημαντικά θέματα όπως θέσπιση επιπλέον επενδυτικών κίνητρων, το υψηλό μη μισθολογικό κόστος, τα θέματα ανθρώπινου δυναμικού και εργασιακών σχέσεων, η διασύνδεση της παιδείας και της έρευνας με την εγχώρια παραγωγή, η μεγαλύτερη ταχύτητα στην απονομή δικαιοσύνης, η γραφειοκρατία και πολλά άλλα.

Για το σύνολο των θεμάτων αυτών, έχουν διατυπωθεί προτάσεις σοβαρές και τεκμηριωμένες, όπως αυτές της Έκθεσης Πισσαρίδη και τις μελέτες που εκπονήσαμε σε συνεργασία με το IOBE, αλλά και άλλες που έχουν κατατεθεί από διάφορους φορείς. Προτάσεις που πολλές από αυτές δεν έχουν ουσιώδη δημοσιονομική επίπτωση αλλά αντιθέτως όλες τους, και αυτές που έχουν δημοσιονομικό κόστος, φέρνουν σημαντικά ποσοτικοποιημένα οφέλη σε όρους ΑΕΠ, απασχόλησης και δημοσίων εσόδων. Είναι καλές επενδύσεις για το κράτος.

Επίσης έχουμε πει πολλές φορές ότι χρειάζεται εθνικός και μακρόπνοος διάλογος για ένα τόσο σημαντικό θέμα για την οικονομία μας αλλά και γιατί κάθε βιομηχανική επένδυση έχει ουσιαστικά συνέταιρο το κράτος και είναι μια επένδυση για όλη την οικονομία. Υπάρχουν πολλά και σημαντικά για τα οποία ο παραγωγικός κόσμος θα ήθελε να βρίσκεται σε πιο στενό διάλογο συνεργασίας με το κράτος.

Επίλογος

Οι αβεβαιότητες γύρω μας επιβάλλουν να επικεντρωθούμε ακόμα περισσότερο στις δυνατότητες μας να βελτιώσουμε τη παραγωγικότητα, την ανταγωνιστικότητα, την εξωστρέφεια, τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και τελικά την ανθεκτικότητα της οικονομίας μας. Στο πώς θα δημιουργήσουμε σταθερές και ποιοτικές θέσεις εργασίας που θα οδηγούν σε διάχυση της ευημερίας, με βελτίωση των εισοδημάτων των πολιτών.

Η εγχώρια Μεταποιητική Βιομηχανία έχει αποδείξει πως μπορεί να αντεπεξέρχεται σε πολύ μεγάλες προκλήσεις και σήμερα είναι έτοιμη να προσφέρει πολύ περισσότερα στην οικονομία, με την ισχυρή πεποίθηση ότι η ενίσχυση της βιομηχανίας αποτελεί εν τέλει πράξη ευθύνης προς την κοινωνία.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

(*) Πρόεδρος της Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας «**Ελληνική Παραγωγή - Συμβούλιο Βιομηχανιών για την Ανάπτυξη**», εκτελεστικό μέλος του ΔΣ της **Viohalco SA**, Πρόεδρος του ΔΣ της **Elvahalcor**.